

Kansen voor sportclubs als wijkpartner

Er verandert veel in de zorg. Ouderenzorg, thuiszorg en jeugdzorg moeten anders georganiseerd worden. Meer lokaal en met minder middelen. En mensen moeten weer meer voor zichzelf én voor elkaar gaan zorgen. Dat is de beweging die de Nederlandse overheid heeft ingezet en waar gemeenten vanaf 2015 een grote verantwoordelijkheid voor krijgen. De sportvereniging kan een sleutelrol spelen in deze beweging, maar wordt tot dusverre niet erkend als samenwerkingspartners. Tijd voor verandering, stellen Penny Nugteren en Sanne Scholten.

Scholten en Nugteren schreven de whitepaper 'Samenwerken met sportverenigingen voor een vitale samenleving: grijp die kans!' Met deze whitepaper roepen Nugteren en Scholten zorgorganisaties en sportverenigingen op om de samenwerking met elkaar aan te gaan. Zij stellen dat de waarden waarop sportverenigingen van oudsher zijn gestoeld, helemaal aansluiten bij de uitgangspunten van de huidige beweging in de zorgsector: voor en door mensen uit de wijk sterk gestoeld op eigen kracht van mensen en sociale netwerken. Door de sportvereniging als interventie in te zetten, zijn tevens minder dure uren van zorgprofessionals nodig. Sporten bij een sportvereniging

kan namelijk een gezondere, duurzamere en efficiëntere oplossing zijn voor gezondheidsproblemen en sociale vraagstukken dan medicatieve of therapeutische behandelingen. Deze kans verzilveren vraagt echter een investering van zowel de sport als de zorg.

Kernwaarden sportverenigingen

Sportverenigingen zijn in Nederland zo'n 80 jaar geleden ontstaan rondom de kernbegrippen gezondheid, het streven naar prestaties en sportiviteit, het tonen van volharding, het hanteren van goede omgangsvormen en natuurlijk ontmoeting en plezier. Waarden die

uitstekend passen bij het streven van veel zorgverleners om meer vanuit de eigen kracht van cliënten te werken. En er is nog iets kenmerkend aan sportverenigingen. Daar waar bij branches als kinderopvang, culturele vorming en het welzijnswerk de afgelopen decennia een professionaliseringsslag heeft plaatsgevonden, draaien de meeste sportverenigingen nog volledig op vrijwilligers.

Maatschappelijke ambitie

“Vaak wordt gedacht dat meer maatschappelijk inzet door sportverenigingen is ingegeven door de overheid. En dat de sportverenigingen hiermee worden opgezadeld”, zegt Nugteren. “Wij zien echter dat er op dit moment een voorhoede van sportverenigingen is die intrinsiek gemotiveerd is om een bijdrage te leveren aan sociale vraagstukken en het welzijn van mensen in hun wijk. Om deze maatschappelijke ambitie duurzaam vorm te geven, is het wel belangrijk dat een club het eigen belang koppelt aan die ambitie: de maatschappelijke inzet moet een win-win-situatie opleveren, anders is deze niet levensvatbaar.”

De winst voor de vereniging zit vaak in de aanwas van nieuwe leden uit nieuwe doelgroepen. Extra inkomsten voor de vereniging dus. Verder kan de vereniging meer en andere vrijwilligers activeren door in te zetten op specifieke onderwerpen als zorg, duurzaamheid en jeugd. Nugteren en Scholten zien dat er bij clubs regelmatig leden zijn die geen behoefte hebben aan traditionele vrijwilligerstaken, zoals een bardienst draaien. Maar deze leden blijken wél bereid hun specifieke kennis of netwerk in te zetten voor de vereniging of bijvoorbeeld als begeleider van kinderen met een beperking op te treden. Nugteren: “Hierdoor groeit de trots op de vereniging van deze leden en voelen ze zich meer verbonden.”

Een belangrijk neveneffect van maatschappelijke inzet kan zijn dat de vereniging zich in de kijker speelt van de lokale overheid. Nugteren: “Door in te spelen op beleidsdoelstellingen van de gemeente, wordt de vereniging een volwaardige samenwerkingspartner en komt ze in aanmerking voor nieuwe subsidiemogelijkheden. Een ander mogelijke winstpunt voor verenigingen die gaan samenwerken met maatschappelijke instellingen, is dat dit steeds vaker gepaard gaat met een financiële impuls. Ook kunnen maatschappelijke activiteiten verenigingen helpen bij het aantrekken van nieuwe sponsors.”

Vooroordelen en samenwerken op alle niveaus

Gezien de aantoonbare bijdrage die de sportvereniging voor kwetsbare doelgroepen heeft, loont het voor zorg- en welzijnsorganisaties om te investeren in de samenwerking met sportverenigingen.

In hun whitepaper noemen Nugteren en Scholten het ‘traditionele beeld dat hulpverleners vaak hebben van sportverenigingen’ als een aandachtspunt. Nugteren: “Vaak denken hulpverleners dat iedereen bij een sportvereniging super sportief is en dat de cliënten en patiënten van de zorgaanbieders daar niet tussen passen. Een ander vooroordeel is dat sportverenigingen onvoldoende kwaliteit kunnen bieden voor de zorgvragen omdat de organisatie op vrijwilligers draait. Ook bestaan er drempelverhogende gedachten over het moeten meedoen aan wedstrijden of het verplicht draaien van bardiensten. Belangrijk voor zowel sportvereniging als zorginstelling is om de vooroordelen over boord te zetten en elkaar te leren kennen. Bij veel verenigingen passen de hierboven geschetste beelden niet of niet meer. Het loont de moeite om je als zorgaanbieder te oriënteren op welke verenigingen in de regio klaar zijn om zorgdoelgroepen te

ontvangen. Bij de oriëntatiefase kunnen de gemeente of een lokale sportondersteuningsorganisatie vaak hulp bieden.”

Een voorwaarde om de samenwerking tussen een zorginstelling en de sportvereniging echt te laten slagen is dat zowel management van de zorginstelling als de mensen op de werkvloer de meerwaarde van de samenwerking zien en dat dit wordt opgenomen in de werkprocessen. Nugteren: “Neem de sportvereniging als onderdeel mee in je behandelplan. Of zorg voor sportambassadeurs door de gehele organisatie. Mensen die de meerwaarde van de sportvereniging zien en collega’s wijzen op het belang en hoe ze het kunnen organiseren. En neem elkaars werk niet over. Laat de sportvereniging haar werk doen en het sportaanbod organiseren en zorg dat waar nodig professionals meekijken of -doen in de begeleiding van de cliënten.”

Aan de slag

Nugteren en Scholten adviseren zorgorganisaties en sportverenigingen vooral aan de slag te gaan met samenwerken. “Ga het gewoon doen”, zegt Nugteren. “Het hoeft niet altijd groots en meeslepend: ga op één locatie, met één groep aan de slag en leer daarvan. Vanuit die ervaringen kun je gaan opschalen naar je hele stad, naar andere dorpen, naar nieuwe doelgroepen.”

Over de whitepaper en de auteurs

De whitepaper ‘Samenwerken met sportverenigingen voor een vitale samenleving: grijp die kans!’ is te downloaden op www.rotterdamsportsupport.nl/publicaties. Auteur Penny Nugteren is eigenaar van adviesbureau Penderfields, dat zich richt op samenwerkingsverbanden tussen overheid, burgers en bedrijfsleven. Vanaf november 2012 werkt Penny, onder meer als coördinator van het Sportplusprogramma, voor Rotterdam Sportsupport.

Contact:

info@penderfields.com en 06-52052220.

Mede-auteur Sanne Scholten is als adviseur strategie en beleid werkzaam bij Rotterdam Sportsupport. Zij richt zich vooral op de verbinding van sport met andere sectoren. Zij is tevens gemeenteraadslid voor D66 in Utrecht en is woordvoerder sport.

Contact:

S.scholten@rotterdamsportsupport.nl en 06-14069044.

Tips aan de zorg voor samenwerking met de sportvereniging

1. Zorg voor een duidelijk doel voor de samenwerking en maak afspraken over de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.
2. Zorg dat betrokken partijen hun kernfunctie behouden: de sportvereniging als organisator van de sport en de zorg- of welzijnsorganisatie als hulpverlener.
3. Leer van succesverhalen, faciliteer het leren en bezoek bestaande initiatieven.
4. Maak iemand binnen de maatschappelijke organisatie verantwoordelijk voor het sportminded maken van medewerkers. Iemand die, met mandaat van de
5. directie, dit met passie kan uitdragen aan zijn of haar collega’s.
6. Benoem per organisatieonderdeel sportambassadeurs die erop toezien dat sporten en bewegen wordt ingezet als onderdeel van het behandelplan of aanbod aan cliënten.
7. Ga waar mogelijk de samenwerking aan met lokale sportserviceorganisaties. Zij kennen de vitale sportverenigingen en de maatschappelijke ambities van het bestuur waardoor je niet zelf op zoek hoeft te gaan.
8. Selecteer verenigingen met een positief pedagogisch klimaat. Steeds meer verenigingen besteden hier aandacht aan.
9. Organiseer de mogelijkheid voor medewerkers om ’s avonds te werken. Sportbestuurders zijn vaak alleen in de avonduren beschikbaar.
10. Organiseer (samen met de lokale overheid) bijeenkomsten zodat sportminded organisaties uit de sociale sector en vitale maatschappelijk gerichte sportverenigingen elkaar leren kennen.
11. Neem initiatief, probeer dingen. Te vaak sneuvelen ideeën op de tekentafel. Start met kleine haalbare afspraken.